

گروه آموزشی پرستاری سلامت جامعه و سالمندی

طرح دوره عملی Course plan

شماره درس: ۵۸۵۵۶۴

عنوان درس: کارآموزی آموزش به فرد خانواده و جامعه

درس هم نیاز: آموزش به فرد خانواده و جامعه (نظری)

نوع و تعداد واحد(ی): ۵۱ ساعت کارآموزی ۱ مبتنی بر پروژه

نیمسال تحصیلی: اول ۱۴۰۴-۱۴۰۵

فراگیران (رشته، مقطع، ترم): پرستاری سلامت جامعه- کارشناسی ارشد ترم ۱

زمان کارآموزی: آذر- دی ماه ۱۴۰۴ (۱۰ روز معادل ۵۱ ساعت)

مکان: مراکز جامع سلامت، کلینیک آموزش و ارتقا سلامت بیمارستان، مدرسه و عرصه های مندرج در کوریکولوم ارشد پرستاری سلامت جامعه)
مسئول و استاد درس: دکتر پروانه خراسانی

زمان حضور در دفتر کار: یکشنبه ها طبق برنامه ماهانه (پشت درب دفتر- اتاق ۱۵۵)

شماره تماس: ۳۷۹۲۷۵۸۸

شماره تماس: ۳۷۹۲۷۵۸۸

شرح درس:

آموزش یکی از مهم ترین نقشهای پرستاران و جزء اول مراقبتهای بهداشتی اولیه است که نقش کلیدی در پیشگیری از بیماری، تسریع فرایند بهبودی و درمان، حفظ و ارتقا سلامت فرد، خانواده و جامعه دارد. پرستار سلامت جامعه لازم است این رسالت مهم را در جهت ارتقا سواد سلامت و آموزش های جامعه نگر به کار گیرد. به همین دلیل دانشجویان این رشته تخصصی بتوانند در طول دوره آموزشی، با اجرای فرایند آموزش سلامت، دانش کسب شده در دوره نظری را برای اجرای نیازسنجی و استفاده از امکانات و تجهیزات آموزشی، طراحی محتوا و رسانه های کمک آموزشی و ارائه آموزش بر اساس مبانی، علمی، مدلها و الگوهای اثربخش تا مرحله ارزشیابی اثربخشی آموزش به کار بندند و از طریق تمرین و تکرار بتوانند بطور صحیح و مطلوب این مسئولیت حرفه ای را به انجام رسانند

هدف کلی:

کسب دانش و مهارت لازم در برنامه ریزی و اجرای فرایند آموزش در سطوح مختلف (فرد خانواده و جامعه) تا مرحله ارزشیابی به گونه ای که در عمل قادر به نیازسنجی، طراحی و اجرای آموزش با روشهای متناسب با اهداف و حیطه های مختلف یادگیری باشند.

اهداف اختصاصی دوره:

در حیطه عملکرد حرفه ای و مبتنی بر شواهد حین دوره از دانشجویان انتظار می رود:

۱. مهارتهای ارتباط حرفه ای و بین فردی، ارتباط با فرد/خانواده/جامعه، و تیم ارائه دهندگان خدمت را در عرصه بکار گیرند.
۲. با روشهای مختلف (مشاهده، مستندات، مصاحبه و پرسشگری)، نیاز آموزشی، آمادگی و سواد سلامت مخاطبان را ارزیابی کنند.
۳. عملکرد مبتنی بر شواهد را با استناد به مقالات جدید در ارتباط با آموزش اثربخش متناسب با موضوع نمایش دهند.
۴. بر اساس انتظارات مخاطب و ارائه دهندگان خدمات، نیازهای آموزشی را اولویت بندی و عناوین آموزشی را زمانبندی نمایند.
۵. برنامه ریزی آموزشی را به همراه تدوین اهداف یادگیری و طرح درس حداقل یک جلسه آموزش برای جامعه هدف انجام دهند.
۶. روشهای آموزشی و تکنولوژی کمک آموزشی متناسب با سن، فرهنگ و سواد سلامت مخاطب انتخاب و به درستی به کار گیرند.

۷. روشهای نوین آموزش و ارزشیابی متناسب با اهداف کلی، اختصاصی و رفتاری در ۳ حیطه یادگیری را در طرح درس ادغام نمایند.
۸. با هماهنگی مسئولان و فراخوان مخاطبان، در زمان و مکان مناسب حداقل یک آموزش در گروه کوچک یا بزرگ برگزار کنند.
۹. در طول دوره اصول و شیوه های برقرار ارتباط با فرد خانواده و جامعه مهارتهای ارتباط موثر و گوش دادن فعال را در حین نیازسنجی تا ارائه آموزش و ارزشیابی اثربخشی آن به کار گیرند.
۱۰. انواع ارزشیابی تشخیصی/ تکوینی و پایانی با روش های مختلف را متناسب با اهداف و ترجیحات مخاطبان و شرایط انجام دهند.
۱۱. کارپوشه ای از مستندات نیازسنجی، برنامه ریزی، ارزشیابی و برگزاری آموزش در طول دوره جمع آوری نموده و حداکثر تا یک هفته بعد از اتمام کارآموزی همراه با مقالات و مستندات عملکرد مبتنی بر شواهد، به شکل پروژه تحویل دهند.

در حیطه عاطفی ارزشگذاری و نگرش های زیر را در رفتار خود نشان دهد:

۱۲. نگرشها و باورهای حرفه ای مانند همدلی، شفقت، تعهد به ایمنی و بهزیستی بیمار را در طول دوره از خود نشان دهند.
۱۳. به توانایی بالقوه مخاطبان، جهت مراقبت مستقل از خود اعتقاد داشته باشند.
۱۴. باور کنند که افراد سالم/بیمار خانواده و جامعه، قادر به ایجاد تحول مثبت در رفتارهای سلامتی خود هستند.
۱۵. معتقد باشند که افراد در صورت مساعدت پرستار و خانواده، قادر به تصمیم گیری راجع به برنامه مراقبتی خود هستند.
۱۶. در هنگام جمع آوری داده، طراحی و اجرای برنامه آموزشی به ابعاد روحی و معنوی آموزش گیرندگان خود توجه کنند.
۱۷. حرفه ای گرایی مانند رفتار اخلاقی، مسئولیتهای قانونی و پایبندی به استانداردهای حرفه ای را تمرین نمایند.
۱۸. قبول کنند که آموزش و یادگیری درمخاطبان مختلف متفاوت بوده و لازم است براساس شرایط و نیاز ایشان صورت گیرد.
۱۹. درتکمیل فرایند آموزش با ارایه مشاوره و راهنمایی و ارجاع به متخصصان و نهادهای مربوطه جهت حل مشکلات و رفع نیازهای آموزشی و غیرآموزشی ارزش قائل شوند.

شیوه کارآموزی:

در این کارآموزی دانشجویان در گروه های ۲ نفره، طی ۱۰ روز بر اساس محتوای کوریکولوم به شیوه Project based learning و Task based education، یکی از عرصه های کارآموزی (مرکز جامع سلامت، کلینیک های دیابت و فشارخون یا دفتر آموزش سلامت بیمارستان، مدارس) و یک موضوع پر مخاطب را انتخاب نموده، پس از هماهنگی با استاد /مسئول درس و مدیرگروه، در تاریخ های هماهنگ شده، با در دست داشتن معرفینامه و طرح درس حاضر، در عرصه مربوطه حضور خواهند یافت. سپس به ترتیب جدول برنامه روزانه، در روزهای مختلف در حین برقراری ارتباط یاری رسان و حرفه ای، مبتنی بر مراحل یکی از مقالات و نظریه های تغییر رفتار / توانمندسازی/ خودمراقبتی، پس از نیازسنجی آموزشی فرد/خانواده / جامعه، بر اساس اصول و روشهای آموزشی، به طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه آموزش منتخب در یک گروه/جامعه خواهند پرداخت. در طول دوره و در پایان کارآموزی، کار پوشه مربوطه به همراه مستندات تمام مراحل فرایند آموزشی و اصول مربوطه را تنظیم نموده و ارائه خواهند داد.

مسئولیتهای فراگیران حین کارآموزی :

حضور به موقع و کامل در تمامی جلسات با آمادگی و مطالعه و پاسخگویی
جمع آوری داده ها با ابزارها و روشهای خلاق و ابتکار عمل در ضمن رعایت اخلاق و اصول حرفه ای
مشارکت فعال در انجام وظایف روزانه و تمرین عملی اصول و مهارتهای قبل، حین و بعد از آموزش به فرد/خانواده و جامعه
کاوشگری و پرسیدن سوال جهت رفع ابهام و حل مسئله حین طراحی برنامه، تدوین و بازنگری منابع و رسانه ها طبق استانداردها
ارتباط حرفه ای و تعاملات سازنده، مسئولیت پذیری، پاسخگویی و ارائه کتبی پروژه در زمان مقرر

سیاستها و قوانین دوره:

- آئین نامه رفتار و پوشش حرفه ای دانشجویان طبق شیوه نامه اجرائی موجود در سایت دانشکده پرستاری، قسمت معاونت آموزشی، اداره خدمات آموزشی، آیین نامه پوشش حرفه ای رعایت گردد.
- نحوه بر اساس مصوبه آئین نامه آموزشی غیبت و تاخیر غیرمجاز دانشجو در یک روز کارآموزی/ منجر به نمره صفر در درس خواهد بود و صرفا غیبت مجاز با ارائه مستندات و اخذ موافقت شورای آموزشی گروه/ دانشکده، موجب حذف اضطراری خواهد شد.
- در خصوص نحوه برخورد با تعطیل گروهی کلاس که به صورت غیر مجاز انجام شود به تشخیص استاد به ازای هر جلسه تا سقف ۲ نمره کسر می شود.
- در صورت بروز تعطیلی غیرمترقبه طبق اعلام آموزش دانشکده، با هماهنگی استاد جلسات جبرانی اطلاع رسانی خواهد شد.

نحوه ارزشیابی دانشجوی و بارم مربوط به هر ارزشیابی:

ردیف	فعالیت	بارم
۱	ارزشیابی مستمر میان دوره:	
	نظم و حضور به موقع و کامل در عرصه با مطالعه و پاسخگویی فعال	۲
	رعایت پوشش حرفه ای، ارتباطات، اخلاق، مقررات و اتیک حرفه ای	۲
	علاقمندی، دقت، جدیت، پشتکار، سرعت و ابتکار عمل	۲
۲	ارزیابی پایان دوره :	
	تکمیل کارآموزی و تحویل به موقع پروژه در مهلت مقرر	۲
	سازماندهی فهرست و عناوین کارپوشه بر اساس مراحل فرایند آموزش بیمار از نیازسنجی تا ارزشیابی	۱۰
	مشاهده عملکرد مبتنی بر شواهد دانشجویان با کاربری نظریه ها و روشهای اثربخش مستخرج از مقالات تحقیقاتی در طول دوره از نیازسنجی تا ارزشیابی	۲
	ارائه پیشنهادها و بازخورد تجارب مربوطه با نقد و موشکافی اصول آموزش و یادگیری	۱+ تا ۲+
	با هایلایت اهداف اختصاصی دوره	نمره تشویفی
	جمع	۲۰

منابع اصلی:

مقالات و کتب دیجیتالی مرتبط با آموزش سلامت، آموزش به بیمار و خانواده و جامعه در موضوع منتخب

منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر شامل منابع منتخب طرح درس نظری (آموزش به فرد، خانواده و جامعه) شامل:

۱. Bastable SB. Nurse as Educator: Principles of Teaching and Learning for Nursing Practice: Boston, Jones & Bartlett Publishers; ۲۰۲۱
۲. Bastable SB, Gramet T, P., Jacobs k, Sopczyk D. Health Professional as Educator: Principles of Teaching and Learning. UK: Jones and Bartlett learning ۲۰۱۱
۳. Stanhope, M. Lancaster, J. Foundations of nursing in the community, Mosby, Last Edition.
۴. Alender JA, Rector C, Warner KD. Text book of Community health nursing . Burland K. United States of America, Saunders press Inc. Last edition.
۵. Friedman MM, Bowden VR, Jones EG. Text book of Family nursing. Connor M. united states of America, Saunders press Inc. Last edition.
۶. گرابوسکی د و همکاران . اصول آموزش سلامت در آموزش بیمار: مروری بر متون انتخابی اصول آموزش سلامت در آموزش بیمار، ترجمه دکتر محسن شمس تهران نشر مجسمه ۱۳۹۶
۷. رفیعی ش، یزدانی ش و مقیمی د. راهنمای توانمندسازی خانواده ها برای خودمراقبتی (ویژه پزشک خانواده و تیم سلامت) به سفارش وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی ۱۳۹۲
۸. مایر گ و ویلایر م. سواد سلامت در مراقبت های سلامت اولیه یک راهنمای بالینی ترجمه دکتر حمیدرضا محدث حکاک و علی محدث حکاک ویراستار دکتر محسن شمس تهران نشر مجسمه
۹. صفوی محبوبه و برزویی طاهره. "اصول آموزش به بیمار" نشر سالمی و جامعه نگر، ۱۳۹۶.
۱۰. خراسانی پروانه، امینی فائزه و اشرفی ریزی حسن. " رسانه های آموزش بیمار: اصول و روش های تولید و ارائه"، نشر اساطیر پاریسی، ۱۴۰۲
۱۱. الدر ج میلز ا گراف ج. برقراری ارتباط برای سلامت و تغییر رفتار ترجمه محمد پور اسلامی و همکاران تهران ، وزارت بهداشت درمان آموزش پزشکی، آخرین چاپ.
۱۲. پولاک ج لشین س راهبردها و فنون طراحی آموزشی، ترجمه هاشم فردانش، تهران نشر سمت (سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی)
۱۳. یارمحمدیان م ح، بهرامی س. "نیازسنجی در سازمانهای بهداشتی درمانی و آموزشی سیستم بهداشت و درمان". اصفهان ناشر: هنرهای زیبا. ،
۱۴. مکنزی، جیمز اف "برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی برنامه های ارتقای سلامت". ترجمه شهرام رفیعی فر. تهران ناشر: مهرآواش. تهران، آخرین چاپ.
۱۵. رومیسوزوسکی. طراحی نظام های آموزشی تصمیم گیری در برنامه درسی و طراحی برنامه درسی ترجمه فردانش تهران، سمت ، آخرین چاپ.
۱۶. شجاعی زاده د. مدل های مطالعه رفتار در آموزش بهداشت ، تهران نشر وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
۱۷. کتب و مجلات معتبر در رابطه با "نظریه ها و مدل های تغییر رفتار و برنامه ریزی بهداشت و آموزش بهداشت" و پایگاههای اینترنتی: کتابخانه دیجیتال
۱۸. سایت سازمانهای ملی و بین المللی، وبلاگ پرستار سلامت جامعه chniaun.blogfa.com
۱۹. Khorasani P. Nurse Educator Alzahra's Role Expansion Action Research [Available: <https://elib.mui.ac.ir>]

اهداف رفتاری مورد انتظار و جدول برنامه روزانه - کارآموزی آموزش به فرد خانواده و جامعه

اهداف رفتاری	تاریخ
برقراری ارتباط با مخاطبان، نیازسنجی و اولویت بندی موضوعات آموزش: ۱. حضور در عرصه با هماهنگی مسئولان و معرفی نامه ۲. برقراری ارتباط حرفه ای و رعایت اصول و شیوه های برقراری ارتباط موثر با فرد خانواده و جامعه و ۳. شروع نیازسنجی با هماهنگی ذینفعان (همکاران و مسئولان مربوطه و مخاطبان آموزش) ۴. انتخاب ابزار و روشهای نیازسنجی مناسب با عملکرد مبتنی بر شواهد ۵. جمع آوری مستندات و مشاهدات عرصه در تعیین نیازهای آموزشی ۶. تکمیل نیازسنجی با برقراری ارتباط بین فردی با مخاطبان (مصاحبه و پرسشگری) ۷. ارزیابی سواد سلامت و انواع آمادگی مخاطبان (شناختی-عاطفی- جسمی و محیطی ،دانش، نگرش و انگیزش) ۸. اولویت بندی نیازهای آموزشی و زمانبندی عناوین آموزشی برای یک دوره آموزشی مشتمل بر چندین جلسه آموزشی	روز اول تا دوم ارزیابی اولیه و نیازسنجی
نگارش اهداف یادگیری تکمیل طرح درس، محتوا، رسانه کمک آموزشی ۹. نگارش اهداف یادگیری کلی و اختصاصی و طرح درس و اهداف رفتاری برای یک جلسه آموزش گروه کوچک یا بزرگ ۱۰. انتخاب روشهای مناسب و اثربخش برای آموزش با جمع آوری محتواهای معتبر علمی مناسب مخاطبان آموزش ۱۱. تکمیل محتوا/ طراحی منابع آموزشی و رسانه های کمک آموزشی متناسب با سن، فرهنگ و سواد سلامت مخاطب ۱۲. انتخاب روش اثربخش آموزش و ارزشیابی مناسب با اهداف کلی، اختصاصی و رفتاری در ۳حیطه یادگیری -تبادل اطلاعات با استاد در شبکه اجتماعی / رفع اشکال	روز سوم تا پنجم برنامه ریزی و طراحی آموزش محتوا، رسانه کمک آموزشی
۱۳. تدوین روش های مناسب برای ارزشیابی مخاطبان در ابتدا تا انتهای برنامه آموزشی) - توجه به انواع ارزشیابی کتبی/شفاهی دانش و نگرش/مشاهده عملکرد - توجه به انواع ارزشیابی رفتار ورودی/آزمون های تشخیصی/ تکوینی و آزمونها یا ارزشیابی های عملکردی و شناختی در پایان دوره - توجه به تناسب روش ارزشیابی متناسب با اهداف رفتاری و ترجیحات مخاطبان	روز ششم و هفتم ادامه برنامه ریزی ارزشیابی آموزش
برگزاری جلسه آموزشی ۱۴. هماهنگی مجدد با ذینفعان و مسئولان و مخاطبان برای مکان و زمان برگزاری دوره ۱۵. فراخوان مخاطبان و دعوت از گروه هدف ۱۶. اطمینان از تدارک امکانات و تجهیزات ، شرایط محیطی و فن آوری های آموزشی مورد نیاز قبل از جلسه ۱۷. تکمیل و نهایی سازی رسانه های آموزشی و کمک آموزشی / کانالهای انتقال پیام و محتوا به مخاطبان ۱۸. برگزاری جلسه آموزش و اجرای ارزشیابی (مطابق طرح درس)برای حداقل یک گروه بزرگ یا کوچک	روز هشتم و نهم برگزاری جلسه آموزشی
تنظیم و تحویل کارپوشه و پروژه ۱۹. تکمیل و سازماندهی پورتفولیو (کارپوشه)حاوی مستندات نیازسنجی، طراحی برنامه، برگزاری جلسه آموزشی و ارزشیابی های مربوطه ۲۰. تحویل به موقع پروژه حداکثر تا یک هفته بعد از اتمام کارآموزی همراه با مستندات عملکرد مبتنی بر اصول آموزش(متون آموزش بیمار) و عملکرد مبتنی بر شواهد(مقالات) + نقد و بازخورد تجارب و پیشنهادهای مربوطه*	روز دهم تنظیم و تحویل کارپوشه و پروژه

*توجه

دانشجویان محترم هنگام مستندسازی پروژه، نقد و موشکافی اصول آموزش و یادگیری منطبق بر اهداف رفتاری طرح درس را هایلایت نموده و در نقد کارآموزی در صورت تمایل، پیشنهادها و بازخورد تجارب مربوطه ارائه نمایند.